

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFASIZMOM SPOMNIMO se naših padlih

MARIO KAUCIC rojen v Trstu 11. 10. 1925 pogrešan od Julija 1944

DANILO KOS rojen v Dolini 20. 7. 1922 umrl 8. 4. 1945 v Mauthausenu

SLAVKO KREVATIN rojen v Trstu 5. 4. 1927 ustreljen v zaporu 12. 4. 45

IVAN KRMEČ rojen v Mackovjah 19. 6. 1922 umrl 16. 9. 1945 v bolnici

VLADIMIR KRIZMANEC rojen v Bazovici 2. 6. 1926 padel 23. 12. 1944 (Gorenjsko)

VINCENC MACAROL rojen v Gropadi padel 14. 9. 1944

Od kod pomanjkanje državotvornosti (Federacija MSI v Bocnu je prijavila sodišču južnotirolske poslance ljudske stranke pod obtožbo veleizdaje)

Uradna demokratična Italija nikakor ne more nafti pravega tona v odnosu do narodnostnih manjšin, ki žive v okviru njenih državnih meja. Znano je nezadovoljstvo in kritike, ki jih avtonomisti Doline Aosta vodijo proti osrednji vladi in obtožbe, v glavnem upravičene, ki jih navajajo na njen račun. Znano je prav tako, da se uveljavljanje določb londonskega sporazuma glede pravic tržaških Slovencev nikakor ne more prekiniti z mrtve točke, kljub temu, da gre za dokument, ki ga je italijanska vlada prostovoljno podpisala in se javno obvezala, da ga bo striktno spoštovala. Tudi glede avstrijske narodnostne manjšine na Južnem Tirolskem, glede katere sta pokojni Dr. Gaspersi in bivši avstrijski zunanji minister Gruber dosegla znani pariški sporazum, ki naj jamči tej manjšini uživanje ustreznih narodnostnih pravic, se s strani predstavnikov te manjšine in vladnih organov pogosto zelo ostra polemična borba, ki kaže, da so odnosi med vlado in avstrijsko manjšino vse prej kot priščrni. Če k temu dodamo še dejstvo, da uživata tako Dolina Aosta kot Južna Tirolska status avtonomne dežele s posebnim statutom, kjer so, ovsaj na papirju, zajamčene tudi narodnostne pravice italijanskega prebivalstva, potem se moramo upravičeno vprašati, kje tje razlogi, da kljub temu ne pride do istega strpnega in lojalnega sodelovanja med organi osrednje in krajevne oblasti ter krajevnim prebivalstvom, ki bi jih na takih osnovah vendarle mogli pričakovati.

Nameste tega pa imamo primere, kakor zadnji, ki se je dogodil v Bocnu, namreč, da je krajevna federacija neofasističnega MSI ovadila sodišče tirolske poslance ljudske stranke pod obtožbo veleizdaje samo zato, ker so bili na obisku pri avstrijskem kanclerju Raabu, kjer so skušali doseči možnost, da bi v avstrijsko državno pogodbo vnesli tudi določbo, ki naj bi avstrijsko narodnostno manjšino na Južnem Tirolskem združila z avstrijskim narodom, Južna Tirolska pa priključila k Avstriji. Res je sicer, da ta neofasistična poteza ni naletela na odobravanje italijanskega tiska, niti se v uradnih krogih temu koraku pripisuje poseben pomen; vendar pa je značilno, da se koraku južnotirolskih poslancev — koraku, ki je posev naraven in razumljiv — daje tako označba, četudi le od strani neofasistov, ki so — in to kot Italijani — v svojem zavestištvu s Hitlerjem ili dejansko na pot veleizdaje.

Težnja narodnostne manjšine, da se združi z matičnim narodom, s katerim ga veže stoletna skupna zgodovina — je posev naraven in neuničljiv. Vsekakor zatirjanje te težnje in vsako oviranje te kulturne in družbene potrebe more naleteji samo na odpor in mora le poglabljati nasprotja med obema narodoma, kar v končni analizi samo škoduje i prvi i drugemu. Ta težnja pa mora zadobiti tem ostrejšje oblike, čim večje so ovire, ki se tej naravni težnji postavljajo na pot. Državna meja je vsekakor stvarnost, predavem politična in vojska stvarnost; a močnost državnih meja mora biti predvsem v tem, da ne dajo te stvarnosti občutiti občutljivi meji prebivalstva narodnostni manjšini tako, kot da bi šlo za nepremosljiv prepad, ki mora preprečevati vsakršni stik med ljudmi, ki pripadajo vendarle enemu in istemu narodnemu telesu. In vpravo v tej miselnosti — v tem srednjeveško nasilnem pojmovanju države in državnih meja — vidimo mi glavni vzrok, da je ovrže v narodnostno mešanih krajih tako malo človeško, in da vsaka, še tako skromna zahteva o priznanju osnovnih narodnostnih pravic, naleti vedno na tako zagrižen odpor, kakor da bi

je vsa ta trenutna drama le prehodnega značaja, vsekakor pa Salku ni prijetno. Temeljna načela Salkove teorije so bila stediča: cepivo mora vsebovati mrtve viruse otroške paralize, ki bodo s svojim delovanjem v otroškem telesu stimulirali razvijanje »protitelesa«, to se pravi, naš se telo imunizirajo pred to boleznijo. Za izdelovanje tega cepiva je Salk uporabil levce neke indijske opice. Dr. Salk je za izdelovanje, preizkuševanje in proučevanje cepiva potreboval več let, pri čemer je žrtvoval življenje več kot 15.000 indijskih opic. Cepivo so preizkušali na opicah in po dolgih preizkušnjah ugotovili, da je cepivo učinkovito, kar je pomnilo, da so na pravi poti in da se lahko uporabi tudi že na človeku, torej na otroku. Ko je dr. Salk uspel v svojem laboratorijskem delu, je pričel poiskati učinkovitost novega cepiva, hkrati pa so v ZDA začeli poskusno cepljenje pri skoraj dveh milijonih otrok med 7-10 letom. To cepljenje se je izvedelo pod nadzorstvom centra za borbo proti otroški paralizi, ki ima svoj sedež na vseučilišču v Michiganu. Če bi hoteli podrobneje opisati ves razvoj poskusnega cepjenja, bi morali zvedeti vsak posev o njegovih ugotovitvah, da so v času poskusov in samega cepjenja dr. Salk in njegovi sodelavci vendarle ugotovili, da je potrebno prvotno cepivo nekoliko izpopolniti. In, končno, pred mesecem ali kaj več je bilo svečano objavljeno, da je cepivo dobro, skoraj celo odstotno učinkovito in dr. Salk je, da ponovimo, kar smo že prej rekli, v kratkem postal junak dneva, saj je ves svetovni tisk poročal o njegovem uspehu največjim poudarkom. ZDA so dele dr. Salku največje priznanje, predloženo je bilo celo naj bi njegov lik vtisnil na ameriške kovance po 10 centov.

Filmske nagrade na festivalu v Cannesu

Zadnja poročila s filmskega festivala v Cannesu pravijo, da je mednarodna žirija podelila naslednje nagrade: Zlato palmovo vejico — torej nekakšen Grand Prix — za celovečerni film so prisodili ameriškiemu filmu »Mar-tin«, s posebnim poudarkom na zaslugah, ki jih imajo za uspeh filma scenarist Paddy Charlewski, režiser Delbert Mann ter glavna igralka Ernest Borguine in Betsy Balir. Posebno nagrado žirije, ki bi predstavljala drugo nagrado, je prejel italijanski film »Izgubljena celina« za lepoto in poezijo slike ter za mojstrsko uporabo zvoka. Za režijo sta prejela nagrado sovjetski režiser Sergej Vasiljev (za film »Junaki Sipek«) in Lules Dassin za film »Obracun med banditi«. Za igro so nagradili Spencerja Tracyja (»Clovek je šel mimo«) in vsa filmska ekipa, ki je nastopila v sovjetskem filmu »Velika družina«.

Nagrada za dramatični film je prejelo delo Elije Kazana »Vahodno od rajas«, za lirnični film pa sovjetski balet »Romeo in Julija«. Žirija je podelila tudi izraelsko igralko Hayo Hararit ter otroška igralka Indijko Baby Naaz in Španca Pablita Calvo. Komisija za kratkometražni film je razdelila naslednje nagrade: Grand Prix — zlati palmovo vejico — je prejel za svoj eksperimentalni film »Blinkety Blanka« Kanadčan Norman Mac Laren. Mednarodne nagrade je žirija podelila še naslednjim filmom: »Otok ognja« (Italija), »Veliki ribolov« (Francija) in »Zlata antilopa« (Sovjetska zveza).

Polet skozi atomsko »gobo«

»Notranjost atomskega oblaka je rdeča kot opoka in oči kot zrak po streli. To so ugotovili znanstveniki, ki so leteli 40 minut po atomski eksploziji z reaktivnimi letali skozi radioaktivno »gobo« in zbrali nekatere nove podatke o radioaktivnosti. Polet skozi atomski oblak traja samo nekaj minut. Pri tem so bili znanstveniki in piloti izpostavljeni radioaktivnemu žarjenju, ker niso imeli zaščitne obleke. Kako močno je to žarjenje, izmerijo s posebnimi napravami. Doselej se ni doseglo za znanstvenike nevarne stopnje. Neki kapetan ameriškega letalstva, ki se je udeležil poskusov, je rekel, da vidijo v teh poletih samo stvar spretnosti in izurjenosti pilotov.

Z umetniške razstave v občinski galeriji: Fallada »Star-kav«; Cerne »Podoba dekleta«

ZADNJA FAZA tržaškega vprašanja

Pod tem naslovom je objavil v letošnji prvi številki florentinske revije »Rivista di studi politici internazionali« Giulio Bettasa kratek a jasen pregled o razvoju tržaškega vprašanja v letih 1951-1954. Ako izvzamemo nekatere premise, ki se jih kot Italijan ni mogel otresti, kakor na pr. namigne, da italijanske stališče resnično ustrezajo dejanskemu etniškemu stanju v tem spornem ozemlju, moramo priznati, da je Bettaso prikaz za italijanskega pisca nenavadno miren in objektivni. Svoj pregled začneja dejansko nekoliko prej, namreč s tristranskim izjavo Francije, Anglije in ZDA z dne 20. marca 1948. Pravi, da po razpoložljivi dokumentaciji ni mogoče povedati, kako je prišlo do te izjave. Vendar sodi, da sta nedvomno pri tem kumovala dva razloga, ki jih obširno navaja Dr. Castro v svoji knjigi »Il problema di Trieste«, namreč bojazen zahodnih sil pred stalnim napredovanjem Sovjetske zveze v Evropi ter želja, da pomagajo »demokracijam« strankam v Italiji pri tedaj skorajšnjih državnozbornih volitvah s takim zunanjepolitičnim uspehom, kakršna bi bila vrnitev vsega STO Italiji, ter da tako prehitijo morebitne protitalijanske poteze Sovjetske zveze. Glede Francije, ki je sprožila tristransko izjavo, pa je, kakor pravi Bettasa, veljal še tretji moment, Francija je tedaj hotela zopet vzpostavljati prisrčne odnose z Italijo in francoski ministrski predsednik Bidault je želel pri Italijo glede tržaškega vprašanja gladi. Pod tedanja italijanska vlada pa je bila preveč cmamljena od tristranske izjave in ni bila voljna za neposredna pogajanja, čes da čes deluje v korist Italije. Prav v tem pogledu pa so se rjeni politiki zaračunali. Francija, ki je leta 1948 dala iniciativo za tristransko izjavo, se je v dobi, ko se je pod spremenjenimi razmerami reševalo tržaško vprašanje, stopila čimdalje bolj v ozadje. Dejstvo, da ni bila soudeležena pri vojaški upravi cone A, je znala na eleganten način izkoristiti, da ji ni bilo treba v tem sporu zavzeti nobenega stališča, čes da ni bil za Italijo.

Vsa teža pri reševanju tržaškega vprašanja je tako padla na Anglijo in ZDA. Toda v njunem zadržanju je nastala bistvena sprememba. Po odcepitvi Jugoslavije od Kominforma je Anglija začela gledati povsem drugače na tržaško vprašanje in na svojo politiko nasproti Jugoslaviji kakor marca 1948, ko se je pridružila tristranski izjavi. Pri tem so soudeleževali razni momenti, zgodovinskega, zunanje- a tudi notranjepolitičnega značaja v smeri Anglije ter v precejšnji meri tudi independentistično gibanje na Tržaškem. Zaradi tega je Anglija dejansko bila za vzdrževanje statusa quo na STO. Misel o razdelitvi ozemlja med Italijansko in jugoslovansko upravo po Morganovi liniji je dozorela v ministru Edenu šele po njegovem obisku v Beogradu leta 1952.

Pri ZDA je bil preobrat še globlji, kajti ZDA so že na mirovni konferenci zavzele Italiji najbolj naklonjeno stališče in so tudi bile najbolj go-reči zagovornice tristranske izjave. Po letu 1950 pa so se morale prepričati, da se principalne izjave, pa naj bodo teoretične morda tudi pravilne in objektivne, ne dajo lahko praktično izvajati. Zaradi tega so skušale vplivati na Jugoslavijo, da bi popustila v svojih zahtevah pri reševanju tržaškega vprašanja. Bettasa pa izrečno pripominja, da ZDA niso nikdar izrečno vezale svoje gospodarske in vojske pomoči Jugoslaviji s primerno rešitvijo tržaškega vprašanja.

Najlajze stališče je imela Sovjetska zveza, ki je imela ves interes na tem, da se rešitev tržaškega vprašanja zavlačuje. Zaradi tega se je od leta 1948 do leta 1953 zavzemala za popolno aplikacijo mirovne pogodbe in je neposredno pred samim londonskim sporazumom oktobra 1953 je skušala ovirati pogajanja s tem, da je predložila za-vezo pred OZ.N. Po zaključnem sporazumu pa ga je skoro z zadovoljstvom vzela na znanje. Bettasa ima to za primer sovjetske realistične neprerjudicirane politike, v tem zadržanju Sovjetske zveze do sporazuma, ki ga je sklenila sama Jugoslavija, pa vidi tudi »službeno« solidarnost, ki se uveljavlja v mednarodni politiki tudi po notranjih strankarskih in režimskih bojih.

Zaključna šolska prireditev v Devinu

V nedeljo je ljudska sola v Devinu priredila uspešno zaključno prireditev z obsebnim programom. Na sliki zgoraj dva prizora iz otroške igre »Mateha in pastorka«, na spodnji sliki: solski otroci, ki so sodelovali pri recitacijah

PREJELI SMO

Telesno vaspitanje. Casopis za predšolske Partizane Jugoslavije — »Savreza za telesno vaspitanje«. God. VIII. Br. 4. 1955. Gladilski list Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Sezona 1954-55. Leto IX. St. 10. Branko Hofman. Življene zmaguje. Isto. St. 11. G. Verdi. Ples v maskah. Republika. Casopis za književni, broji i umjetnosti. God. XI. Knj. I. Broj 2-3. Zagreb 1955. Kronika. Casopis za slovensko krajevno zgodovino. Izdaja in za-lega Zgodovinsko društvo za Slo-venijo. II. letnik, št. 3. Odgovorni urednik Zvonko Miklavčič, urednišvo in uprava v Ljubljani Mestni trg 27/III, letna naročnina 400 dinarjev, posamezna številka 150 dinarjev.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

PRED TEMELJITEJŠO REŠITVIJO VPRAŠANJA STANOVALCEV V UL. ASCOLI?

V Ul. Italic Brass nameravajo zanje zgraditi 28 stanovanjskih poslopjij

Upamo, da ne gre samo za manever, ki naj potolaži nejevoljo prizadetih

Kakor smo izvedeli, je ministrstvo za delo sklenilo zgraditi v goriški pokrajini 66 stanovanjskih poslopjij...

Padalec Milani se je udaril v glavo

V nedeljo popoldne je bil v Ronkah uspel letalski miting, katerega se je udeležilo izredno veliko število ljubiteljev letalstva...

OBRAMBA PRED TOČO Z RAKETAMI SE JE OBNESLA

Konzorcij se je znašel pred gmotnimi težavami

Pričakujejo vpis novih članov - Niso še plačali stroškov lanskega leta

V nedeljo popoldne je nad Brdi nevarno pooblaščen: temni oblaki so grozili, da ponovno usujejo na tamkajšnje vinograde...

Vendar je Konzorcij za obrambo proti toči zelo v skrbeh zaradi tega, ker se nevarnosti za pridelek večajo...

Ker so Konzorcij šele pred kratkim ustanovili in ker nima na razpolago dovolj sredstev, se je znašel v hudih finančnih težavah...

Pogoji za porotnike v stevirjanski občini

Stevirjansko županstvo nam je sporočilo, da lahko postanejo porotniki vsi tisti, ki izpolnijo sledeče pogoje...

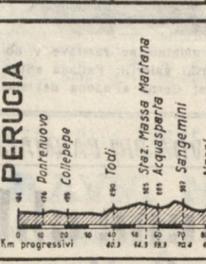
Seja občinske gradbene komisije

Pod predsedstvom geometra Bolterija je občinska gradbena komisija na svoji zadnji seji odobrila razne navedene stvari...

ŠPORTNI DNEVNIK

VIII. IN IX. ETAPA VIAREGGIO-PERUGIA-RIM BENEDETTI IN NENCINI

V vodstvu je še vedno Magni, za njim pa ostali v nespremenjeni vrsti

Vrstni red na cilju VIII. etape (Viareggio-Perugia, 260 km): 1. Benedetti, 2. Zucconelli, 3. Giamondi, 4. Schelleberg, 5. Gianeschi...

bani, 39. Zuliani, 40. Koblet. Po maksimalnem času sta prispela Borgomans in Van Loooy. Klasifikacija po VIII. etapi je ostala bistveno nespremenjena.

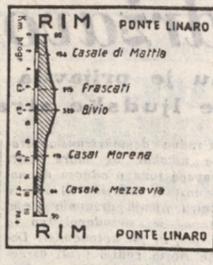
V nedeljo je bila dostaj najdaljša etapa letošnjega Giro, ki pa tudi ni prinesla velikih sprememb. Značilno je, da se letos dirkači stalno drže zelo skupaj...

Vrstni red na cilju IX. etape (Perugia-Rim 170 km): 1. Nencini (Leo) 4:40:52, 2. Coppi 4:41:05, 3. Albani, 4. Benedetti, 5. Monti, 6. Ciancola...

Danasnja etapa naprej Koblet, ki je na nekaterih predelih vozil z brizno za svetovni rekord, saj je kos cestni vozišči s hitrostjo 54 km na uro...

Vrstni red po IX. etapi: 1. Magni, 40:11:19, 2. Monti predsednik 6', 3. Clerici 14', 4. Geminiani 16', 5. Nencini 18', 6. Coppi 31', 7. Moser 36' 8. Wagtman in Voorting 54', 10. Assirelli 1:03, 11. Van Breen 2:30, 12. Botella 5:10, 13. Astrua 5:25, 14. Laureti in Dotto 5:33, 16. Fornara 5:42, 17. Pedroni 7:09, 18. Benedetti 8:11, 19. Conterno 8:34, 20. Koblet 8:39.

NOGOMET V NIŽJH KATEGORIJAHLanerosi pride v serijo A

Za drugo mesto najresnejši kandidata Padova, medtem ko bosta iz serije C napredovala Bari in Livorno

Table with columns: REZULTATI, KLASIFIKACIJA, listing football teams and their performance.

Matanović še vedno nemoteno prvi

V IX. kolu je končno Matanović po osmih zaporednih zmaganih remiziral s švedskim velenjstvom Stahlergom...

Totosport za 2. junija (etapa Trst-Cortina)

Določena so imena dirkačev obraza za Totosport, ki bo vezan na etapo 2. junija (Trst-Cortina). Med 15 imeni sta dve rezervi...

JUGOSLOVANSKI NOGOMET V NEDELJO

Osem golov Odreda

V slovensko-hrvaški ligi je bilo v nedeljo razmerje golov 18:2 v škodo slovenskih moštev. V nedeljo so bile tudi tri tekme moštev I. lige, v katerih ni reprezentanci igrali...

PORTUGALSKA-ANGLIJA 2:1

V nedeljo je portugalska reprezentanca zabeležila velik uspeh z zmago nad Anglijo s 2:1. Ogovorni urednik STANISLAV RENKO. Tiska Tiskarski zavod ZTT. FRA.

KINO ŠKEDENJ

Advertisement for 'Kino na Opečnah' featuring the film 'LUCREZIA BORGIA'.

Zakaj so prepovedali uporabo Salkovega cepiva

O tej tezi so se pojavile celo zločne polemike. Posamezniki pa zatrjujejo, da je možno, da čeprav mitev virus lahko izklopi latentne viruse otroške paralize, ki so že v otrokovi telesni in če bi sicer ne postali nevarni, če bi v otroku ne vcepili mrtvih virusov, ki izklopijo poživljajoče onih redkih virusov, ki so že v telesu in ki zaradi tega vzemirjanja postanejo virulentni ter povzročajo bolezen, Čeprav je odstotek otrok, ki so kljub cepivu zboleli, neznan, je tu vendar dokaz, da nekaj s cepivom ni v redu in zato ni nič čudnega, da so cepjenje prepovedali.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine, Ulica Rabatta, 18 - tel. 21-24.

KINO CORSO

CORSO. 17.00: «Svet pripada ženskam», cinemascope, C. Webb in V. Hillin. 19.00: «Zbogom, lepa Verdina», G. Cervi in A. Aronova. MODERNO. 17.00: «V podzemlju Los Angelesa», R. Fleming in D. Powell.

VESELINOVIC

član novosadske Volvodine, ki ga je Tiranić določil za desno zvezo v reprezentanci proti Italiji

Vladimir Bartol: MLADOST PRI SVETEM IVANU (Prva knjiga) SVET PRAVLJIC IN ČAROVNIJE 108. Peto poglavje: JOSIP GODINA IN DON LORENZO

Tu navaja Godina en zgodovinski in en domač, osebni primer za ljudi, ki vselej že vnaprej vse zanikujejo, ter nadaljuje (str. 141): «Sicer je g. Cegnar tudi težko tisto knjigo pregledal, katero je prof. Jesenko v Trstu, kmalu potem ko je na dan prišla omenjena Jospova, pod naslovom «Mali zemljepis» in katero je oni (t. j. Cegnar) kot prav izgledno ali vzorno v časniku «Edinost» opomnil, gotovo le v namenu, da ž njo Jospa čedalje bolj zasramuje, kar se utegne prav lepo (med narodnjaki prikazovati!) — Josp prebere po tem prav pazljivo tisto knjigo, pa najde v njej mnogo napačnih reči, in sicer med temi 65 poglavjih, katere postavi pismeno Dolinarju, Cegnarju in ob enem tudi Jesenku pred oči, z opazko na trdne vzroke oprano, da tako urejena knjiga ni tudi pripravna za berilo med ljudstvom...»

tanje posebne baže (po navadi Ločana Cegnarja), da se je Josp pred nekim časom branil podpisati zaupnico najasj pripravljeno na ranjkega dr. Lavrića, kot nje nevrednega, a da je vendar poizvedel dal 10 f. za njegov spominke (t. j. spominke) ...» Itd. itd. (Str. 143): «Opomnjeno Cegnarjevo čenčanje imelo si je za namen le zasmehovanje Jospa med Slovenci...» «Ker je pa Cegnar ob neki priliki v tržaški Citalnici, katere ud je tudi on bil, od katere je pa (res čudno!) odstopil, javno in hudo dr. Blewisa tudi vprico Jospa kritikoval, da neki ravno on naš slovenski jezik z nemškimi najboljšimi kazni in pač, a vendar njemu v čast zelo hvalno pesem spisal in objavil, kadar se je njegov (t. j. Blewiso) 70. rojstni dan slovesno obhajal. Je vprašanje, kdo da je bolj zasmehovanja vreden — Josp ali pa on? To mu je sicer Josp tudi v omenjeni kritiki očital.» 21. Literatura, pa tudi kulturno življenje nasploh, se ne ustvarjata brez trenja med osebnostmi, ki v njih sodelujejo. O tem nam pričajo že najstarejši viri, na primer Diogenes Laertias o grških filozofih, čigar knjiga o teh ni samo zbirka * Tu se jasno vidi, da je Cegnar ležal v želodcu Godini še prav posebej, kot Ločan, torej Kranjec in Neurčan.

razglednica, ki jo je izdal odbor za počastitev 100-letnice rojstva Godine Vrdejskega l. 1908